

İlm-i Hâl Nedir?

Her Müslimünün bilmesi ve yapması gereken iman, fıkıh ve ahlâk bilgilerini kısaca ve açıkça anlatan kitaplara **(İlm-i hâl)** kitapları denir. Dinini bilen, seven ve kayıran mübarek insanların ilm-i hâl kitaplarını alıp çocuğuna çocuğuna öğretmek her Müslimanın birinci vazifesidir. Kendilerine din adamı ismini ve süsünü veren cahil ve sapık bir kimsenin sözlerinden ve yazılarından din öğrenmeye kalkışmak, kendini cehenneme atmak demektir.

Kelâm, fıkıh ve ahlâk bilgilerini lüzumu kadar öğrenmek ve çoluk çocuğuna öğretmek her Müslimane **(Farz-ı ayn)**dir. Öğrenmeyenler ve çoluk çocuğuna öğretmeyenler büyük günah işlemiş olur; cehenneme gider, yanarlar! Bu üç ilmin lüzumundan fazlasını ve diğer din bilgileriyle fen bilgilerini öğrenmek **(Farz-ı kifaye)**dir. İslâm âlimleri **“İlimlerin en üstünü ilmihâl bilgisidir”** buyurdular.

(Bezzâziyye) fetva kitabında “Kur’ân-ı Kerim’den bir miktar ezberledikten sonra fıkıh öğrenmek lâzımdır. Çünkü Kur’ân-ı Kerim’in hepsini ezberlemek farz-ı kifayedir. Lâzım olan fıkıh bilgilerini öğrenmek ise farz-ı ayndır. Muhammed bin Hasen Şeybânî (rahmetullâhi teâlâ aleyh) ‘Her Müsliman’ın haramları ve helâlleri bildiren ikiyüz bin fıkıh bilgisini öğrenmesi lâzımdır. Farzlardan sonra ibâdetlerin en kıymetlisi ilim ve fıkıh öğrenmektir’ buyuruyor” diyor.

İbni Âbidin hazretleri “Her Müslüman’ın ilmihâl öğrenmesinin farz olduğunu fıkıh âlimleri söz birliği ile bildirdi. Bunun için karı kocanın hayız ve nifas bilgilerini öğrenmeleri lâzımdır. Kocas, hanımına öğretmeli; kendisi bilmiyorsa bilen kadınlardan öğrenmesi için izin vermelidir. Kocas izin vermeyen kadının, ondan izinsiz gidip bu bilgileri öğrenmesi lâzımdır” buyuruyor.

İmâm-ı Muhammed’e (rahmetullâhi aleyh), mütehasıs olduğu tasavvuf bilgisinde niçin bir kitap yazmadığını sorduklarında “Bu bilgiler, ancak bütün işlerde dîne uymakla, dine uygun alışveriş yapmakla elde edilebilir. Bunlar da fıkıh kitaplarından öğrenilir. Alışveriş ve başka sözleşmeleri yapacak kimsenin bunların sahih ve helâl olmasının şartlarını öğrenmesi lâzımdır. Bunun için bu işleri öğrenmek her mükellefe farz-ı ayndır. Bu farzın yerine getirilmesi için alışveriş kitabını yazdım” buyurdu.

Ehli Sünnet itikadını ve fıkıh bilgilerini öğrenmeden önce ibretli menkıbelerle dolu olan **(Gülistan)** ve benzeri kitapları bile okumamalıdır. Fıkıh kitapları yanında **(Gülistan)** ve benzeri kitaplar lüzumsuzdur. Dinde lâzım olanları, önce okumak ve öğrenmek ve öğretmek lâzımdır. Din bilgilerini öğrenmeden başka şeyler öğrenenler ve çocuklarına doğru din bilgisi öğretmiyerek para kazanmaya uğraşanlar ne kadar aldanıyor.

Kaynak: Tam İlmihal Seâdet-i Ebediyye, Türkiye Gazetesi Bizim Sayfa 29 Mart 2017.